

telsen innehåller vidare domstolarnes svar å följande till dem framställda frågor: »hvilka motiver, anledningar och anmärkningsvärda omständigheter hafva egt rum vid de brott, som af lagen äro belagda med dödsstraff eller mansbot; hvilka äro de kända anledningarne till själfmord och själfmordsförsök; hvilka brott eller själfmord kunna anses föranledda af starka dryckers missbruk; hvad anmärkningsvärdt, till brottmålsstatistiken hörande, har i öfrigt förefallit».

För kriminalstatistiken utgör styrelsens öfver fängelser och arbetsinrättningar årsberättelse en ytterligare källa. Äfven öfriga kollegier och embetsverk afgifva detaljerade årsberättelser, Kommerce Kollegium trenne årligen om inrikes och utrikes sjöfart, export och import, manufakturernas ställning, antalet af de vid dem sysselsatta arbetare, arbetssätt, tillverkningarnes belopp och värde m. m. 10

Om man nu betänker att alla dessa handlingar utgifvas från trycket, att vidare de likaså offentliga riksdagsförhandlingarne framställa statsinkomster och utgifter, att vid viktigare frågor särskilda komiteer samla och offentliggöra uppgifter öfver tillståndet inom den ena eller andra grenen af statsförvaltningen, så måste väl medgifvas, att jemförelsevis vårt lands statistik ännu icke ens är börjad. Äfvenså kan man af ofvanciterade rubriker gissa sig till, hvilken kännedom om eget land bland oss går och gäller. Och Sveriges statistik utgör visst icke ett unnantag, utan i de flesta Europeiska riken finnas statistiska byråer, under hvilkas ledning dylika uppgifter samlas, och af hvilka dessa sammanställas och offentliggöras. Med tillgång till sådane källor kan äfven vetenskapsmannen något åstadkomma; der de saknas, finnes hans vetenskap icke. 20

Det är känt, att en numera afliden ledamot af Finska Hushållnings-sällskapet egde i i uppdrag att arbeta på en statistik för landet, och materialier dertill torde kanske finnas i Sällskapets arkiv, ehuru dessa nu föråldrade. Men det synes, som skulle allt, hvad den enskilde eller ett sällskap för detta ändamål kan verka, likväl vara otillräckligt. Vi erinre ännu om den berömvärda omsorg, hvarmed på sednaste tid tillståndet inom åtskilliga grenar af nationalhushållningen blifvit offentliggjordt, likasom om den af Hr Gyldén utgifna beskrifningen öfver Finlands städer och en mängd spridda data i landets Tidningar såsom lika många källor för en inhemsk statistik. Men hvar och en lärer med oss vara öfvertygad om dessas otillräcklighet för ändamålet. Endast af framtiden kan man således hoppas att se denna icke blott för vetenskapsmannen utan äfven för hvarje kunskap sökande Finne stora brist afhjelpat, och en kännedom om fäderneslandet, som förtjenar detta namn, allmänt spridd bland dess inbyggare. 30 40

221 KANAVA GÖR MED ANLEDNING AF BERÄTTELSEN ...

Saima n:o 30 24. VII 1845

Kanava gör med anledning af berättelsen, att i Riga Grekisk gudstjenst blifvit hållen på Lettiska språket, en påminnelse, som högeligen förtjenar att behjertas. Uti fäderneslandet finnes nemligen en nog talrik befolkning, som bekänner sig till Grekiska kyrkan utan att likväl förstå ett ord af det språk, hvarpå denna kyrkas religionsskrifter äro författade, och i hvilket dess gudstjenst hålles. Huru med dess religiösa uppfostran måste vara beskaffadt, är icke svårt att afgöra. Ref. frågade 50

en gång en skjutsbonde från Taipale Grekiska församling, om han kunde läsa och förstod, hvad presten vid gudstjensten sade. Bonden upplyste då, att inom församlingen fanns en gammal man, som kunde läsa Slavonska bibeln, och att »andra predikan» hålles på Finska språket. Med det sednare menade han troligen, att predikan af presten öfversattes till sistnämnda språk. Och af dessa öfversättningar hemtar således denna befolkning hela sitt religiösa vetande, d. ä. hela sin andliga bildning! – Med största skäl erinrar nu Kanava om nödvändigheten, att äfven dessa Finmars gudstjenst må hållas och religionsundervisning meddelas dem i deras eget språk, icke i ett fremmande för dem obegripligt tungomål.

222 YTTRE VILKOR FÖR EN DUGLIG TIDNINGSLITTERATUR.¹

Saima n:o 30 och 33 24. VII och 14. VIII 1845

I.

20 Icke utan afsigt hafva vi i föregående nummer talat om Finlands statistik och dess högst bristfälliga skick. Ty af dugliga statistiska arbeten beror framförallt den, som offentligen yttrar sig öfver dagens angelägenheter. Eller huru skall väl fasthet och kärna finnas i en afhandling öfver samhällets gifna företeelser, om dessa ännu tillhöra ett obekant, för all forskning oåtkomligt område? Teoretiserandet är, då det gäller fasta verkliga förhållanden, ett ihåligt ord, om det icke i dem eger ett innehåll.

30 Vill man tala om de grunder, på hvilka nationens andliga och fysiska förkofran bör byggas; hvad finnes då för möjligt att för dem vinna någons öfvertygelse, när man hvarken känner det närvarande och dess behof af reformer eller eger någon ledning af erfarenheten för att bedöma reformens sannolika verkningar? Och om åhöraren öfvertygas, på hvilka lösa grunder är icke denna öfvertygelse byggd? Det är en öfvertygelse af detta slag, som närmer en missnöjd och nyhetslysten anda, hvilken deremot af kunskapen om sakernas verkliga skick omedelbart tillbakatränges och nedslås.

40 Utan tvifvel är derföre en viss offentlighet i förvaltningen nödvändig för den offentliga diskussionen, så snart denna vill röra sig utom vetenskapens och konstens område. Vi tala då icke om den offentlighet, som uppstår under representativa författningar, då representationen sammanträder på bestämda i lag föreskrifna tider, utan om den offentlighet, som en fullständig och noggrann statistik öfver hvarje land förutsätter. Här behöfves icke särskild kännedom om förloppet af hvarje administrativ åtgärd, utan blott offentliggörande af det faktiska beståndet, hvilket är en gemensam frukt af den allmänna bildningen, lagstifningen och förvaltningen. En sådan offentlighet är vetenskapens icke styrelsens, ehuru vetenskapen här mer än eljest beror af styrelsens medverkan, utan hvilken den af brist på nödiga data icke kan uppstå.

50 Om t. ex. i vårt land officiella statistiska dokumenter af den art, som i Sverige tabellverkets, landshöfdingarnes femårsberättelser, Justitiestatsministrarnes embetsberättelse o. s. v. skulle offentliggöras, om också blott i naken tabellarisk form, så skulle dessa framställa gifna resultat icke af landets förvaltning utan af nationens fysiska och andliga

¹ Se artik. Tidningslitteraturens närvarande skick N:o 23. 24.